

i de senere år har indført ordninger, der — i hvert fald i praksis — indebærer fritagelse for almindelig værnepligtstjeneste mod arbejde i et udviklingsland.

3. Den fremhævede forskel mellem retstilstanden i en række europæiske lande og retstilstanden her i landet falder bort ved gennemførelsen af det foreliggende lovforslag, der er et resultat af arbejdet i udvalget om u-landsværnepligt, og som har til formål at åbne mulighed for, at unge danske mænd, der må anses for egnede hertil, kan opfylde værnepligten ved bistandsarbejde i udviklingslandene. Den nydannelse inden for værnepligtssystemet, som gennemførelsen af lovforslaget vil indebære, må således i princippet ses i sammenhæng med tilsvarende fænomener i de ovennævnte lande samt i de øvrige nordiske lande, hvor lignende overvejelser for tiden finder sted. Som naturligt er, har man dog ved forslagens udarbejdelse måttet tage en række specielt danske forhold i betragtning. Blandt de nævnte forhold må især fremhæves efterkrigstidens lavere fødselstal samt den relativt lave arbejdsløshedsprocent, hvilke omstændigheder i de kommende år kan medføre, at det vil blive vanskeligt at opfylde forsvarets og civilforsvarets mandskabsbehov.

Som følge heraf har man ved udformningen af reglerne om u-landsværnepligt måttet tage en række beredskabsmæssige hensyn. Endvidere er forslaget baseret på den forudsætning, at alle værnepligtige i princippet skal have mulighed for at udnytte adgangen til at opfylde værnepligten ved bistandsarbejde i udviklingslandene, hvilket indebærer, at denne mulighed må stå åben, såvel for de til forsvaret og civilforsvaret udskrevne værnepligtige som for værnepligtige overført til civilt arbejde. Da hovedsigtet med forslaget er at tilgodese udviklingslandenes tarv, har man endelig anset det for nødvendigt at indskrænke lovens anvendelsesområde til alene at gælde værnepligtige, der må anses at opfylde de faglige og personlige kvalifikationer, der til enhver tid må kræves, dog således at alle værnepligtige, så længe de endnu ikke er mødt til aftjening af værnepligt, kan få lejlighed til at underkaste sig en vurdering af, hvorvidt de under denne ordning kan anvendes til bistandsarbejde i udviklingslande.

4. Spørgsmålet om hvor mange værnepligtige, der til enhver tid kan udsendes til bistandsarbejde i udviklingslande, forudsættes at skulle afgøres af indenrigsministeren. Da denne afgørelse forudsætter en nøje afvejelse af såvel finansielle, bistandspolitiske som beredskabsmæssige hensyn, bør både ministeren for teknisk samarbejde med udviklingslandene og

forsvarsministeren inddrages i de overvejelser, der går forud for denne afgørelse.

Det må anses for hensigtsmæssigt, at der i lighed med de på det finanspolitiske område indførte 3-årige budgetoverslag fastlægges 3-årige rammer for størrelsen af det maksimale antal værnepligtige, der kan udsendes til bistandsarbejde i udviklingslande. Sådanne rammer behøver ikke nødvendigvis at følge finansårene, men må i hvert fald revideres én gang årligt.

Den endelige fastsættelse af, hvor mange værnepligtige, der i en given periode maksimalt kan udsendes, bør af hensyn til den fornødne fleksibilitet finde sted én gang halvårligt og vedrøre den næstfølgende halvårsperiode.

5. Lovforslagets gennemførelse giver anledning til en række administrative og økonomiske konsekvenser, om hvis omfang det på indeværende tidspunkt ikke er muligt at afgive et endeligt skøn. Dette skyldes bl. a., at omfanget heraf i meget høj grad vil afhænge af i hvilken udstrækning, ordningen udnyttes af de værnepligtige. Visse hovedtræk kan dog anføres:

Reglerne om de u-landsværnepligtiges indkvartering, forplejning, lønning m. v. vil blive fastsat af ministeren for teknisk samarbejde med udviklingslandene, jfr. lovforslagets § 5. Disse regler vil formentlig blive udformet således, at de u-landsværnepligtige i de nævnte henseender i princippet ligestilles med almindelige u-landsfrivillige. Mellemfolkeligt Samvirke regner med en samlet udgift pr. udsendt frivillig i en 2-årig periode på 84.000 kr. beregnet på grundlag af det nuværende prisniveau. I det nævnte beløb er inkluderet udgifter til rekruttering, udvælgelse, uddannelse, regionaladministration og inspektion, medens udgifterne til den hjemlige administration i Mellemfolkeligt Samvirke ikke er medregnet. I medfør af den tidligere omtalte lov nr. 142 af 14. april 1966 om udsendelse af frivillige til udviklingslandene refunderes de ovennævnte af Mellemfolkeligt Samvirke afholdte udgifter fuldt ud af staten. Uanset om udvælgelse og administration m. v. af de u-landsværnepligtige i medfør af forslaget § 2, stk. 1, og § 5, stk. 2, måtte blive henlagt til Mellemfolkeligt Samvirke, må de hermed forbundne udgifter nødvendigvis afholdes af staten. Forestiller man sig, at det maksimale antal af værnepligtige, der i perioden 1971-73 kan udsendes til bistandsarbejde i udviklingslandene f. eks. sættes til i alt 300 henholdsvis 600, fordelt med 100 henholdsvis 200 pr. år, vil de årlige udgifter i 1970-priser beløbe sig til 8,4 henholdsvis 16,8 mill. kr., dog noget mindre i det første år indtil antallet af udeværende er oppe på ca. 200